

Facts & Figures: Vrienden ontmoeten in de publieke ruimte

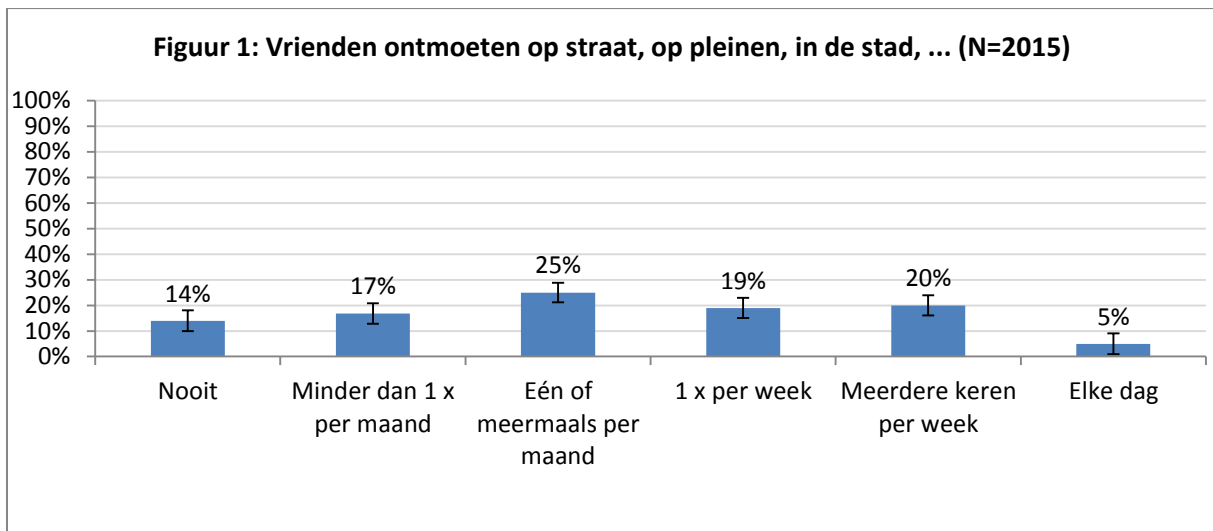
Vanuit het beleid gaat heel wat aandacht uit naar georganiseerde vrijetijdsparticipatie, zoals scouts, muziekschool en sportverenigingen, omwille van de veronderstelde positieve effecten. Aangenomen wordt dat georganiseerde vrijetijdsdeelname jongeren bepaalde vaardigheden en attitudes bijbrengt die belangrijk zijn voor hun latere academische en arbeidsmarktcarrière (Dworkin, Larson & Hansen, 2003). Bepaalde groepen jongeren zijn echter ondervertegenwoordigd in deze georganiseerde vrijetijdscontexten. Met name jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties, zoals jongeren uit lagere socio-economische milieus, zijn vaak afwezig (Smits, 2004). Verschillende auteurs geven aan dat deze jongeren hun vrije tijd liever doorbrengen in eerder informele, ongeorganiseerde contexten (Coussée, Roets & Bouverne-De Bie, 2009; Haudenhuyse, Theeboom & Coalter, 2003). Ongeorganiseerde vrijetijdsbesteding wordt vanuit onderzoek en beleid echter vaak geproblematiseerd, daar aangenomen wordt dat bepaalde vormen van ongeorganiseerde vrijetijdsbesteding, zoals rondhangen met vrienden en uitgaan, het ontwikkelingsproces van jongeren negatief kunnen beïnvloeden. Persson, Kerr en Stattin (2007) en Mahoney en Stattin (2000) brengen (ongeorganiseerde) activiteiten met vrienden in verband met probleemgedrag zoals alcoholmisbruik en delinquentie. Volgens Osgood, Anderson en Shaffer (2005) zou dit te wijten zijn aan een gebrek aan regels en toezicht door volwassenen. Deze auteurs stellen bovendien dat de aanwezigheid van leeftijdsgenoten maakt dat afwijkend gedrag (bv. alcoholmisbruik) als 'stoer' kan beschouwd worden.

Omwille van het geloof in de positieve effecten van georganiseerde vrijetijdsdeelname en de 'schadelijke' effecten van bepaalde vormen van ongeorganiseerde vrijetijdsbesteding, hebben beleidsmakers en onderzoekers de laatste jaren sterk gefocust op de toeleiding van (vooral maatschappelijk kwetsbare) jongeren tot de georganiseerde vrije tijd (Coussée, 2006). Dit lijkt echter geen evidente opdracht te zijn. Langzamerhand zien we dan ook een tegenbeweging opduiken. Een aantal onderzoekers zijn er immers van overtuigd dat ook ongeorganiseerde vormen van vrije tijd, zoals rondhangen met vrienden, het socialisatieproces van jongeren positief kunnen beïnvloeden (Cops, 2010; Shannon, 2006; Skar & Krogh, 2009). Bijvoorbeeld, Larson en Seepersad (2003) stellen dat ongeorganiseerde vrijetijdsbesteding ten goede kan komen aan de zelfontdekking en de interactionele vaardigheden van jongeren.

Gegeven deze vaststellingen, gaan we in deze Facts & Figures wat dieper in op het fel besproken 'rondhangen': Hoe frequent doen jongeren in Vlaanderen dit? We gaan vervolgens ook wat dieper in op welke jongeren frequent en minder frequent vrienden ontmoeten in de publieke ruimte. Daarvoor maken we gebruik van de JOP-monitor 3 (2013), waarin aan jongeren en jongvolwassenen van 14 tot 30 jaar gevraagd werd hoe vaak zij in de voorbije 6 maanden vrienden hebben ontmoet op straat, op pleinen, in de stad, ... Daarbij hadden de

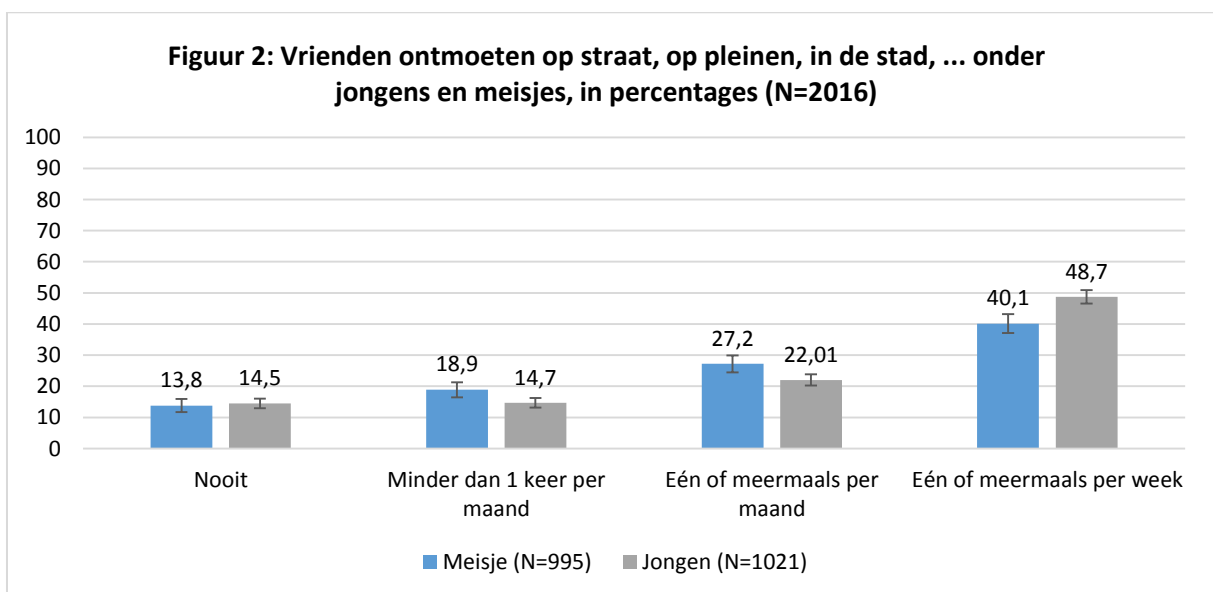
respondenten zes antwoordmogelijkheden (nooit, minder dan 1 x per maand, één of meermaals per maand, 1x per week, meerdere keren per week, elke dag). Omdat vrienden ontmoeten in de publieke ruimte een typische vrijetijdsactiviteit is voor jongeren (Persson et al., 2007), focussen we in de analyses op jongeren tussen 14 en 25 jaar oud. Voor de duidelijkheid worden in Figuur 2, 3 en 4 enkele antwoordcategorieën samengenomen.

Frequenties vrienden ontmoeten op straat, op pleinen, in de stad, ...

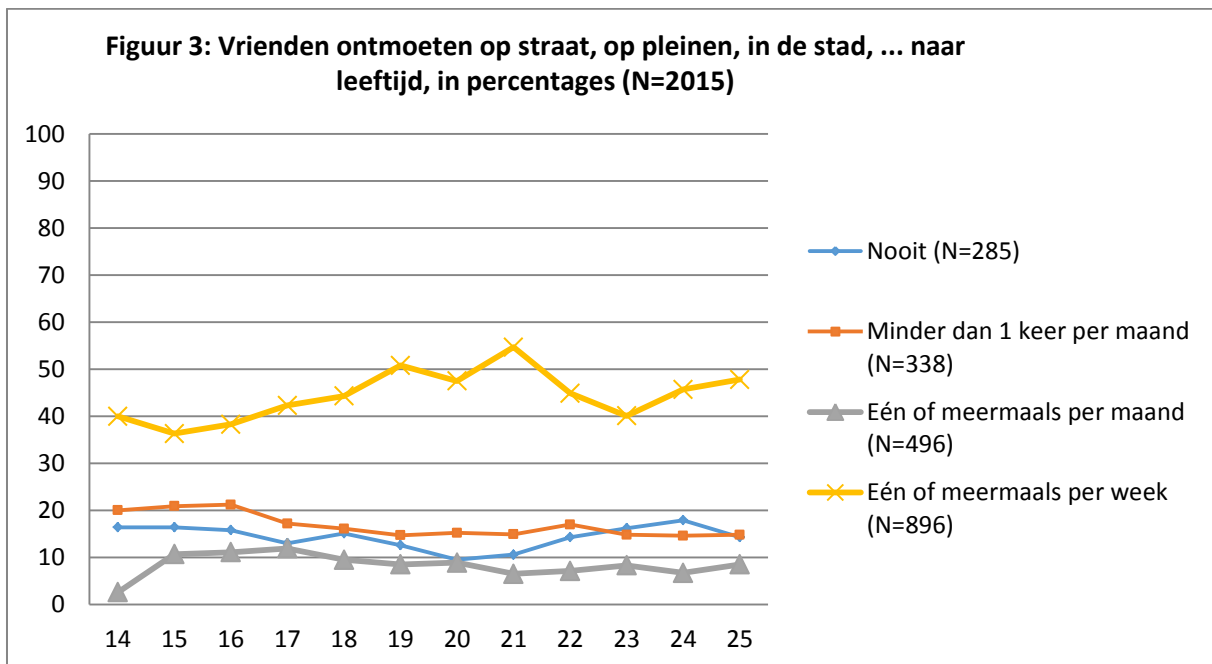

In Figuur 1 bekeken we de frequenties van vrienden ontmoeten op straat, op pleinen, in de stad, ... op basis van data van de JOP-monitor 3 (2013). We zien dat 44% van de jongeren minstens één keer per week vrienden ontmoet in de publieke ruimte. Slechts 14% van de jongeren ontmoet nooit vrienden in de publieke ruimte.

Vrienden ontmoeten op straat, op pleinen, in de stad,... naar geslacht en leeftijd

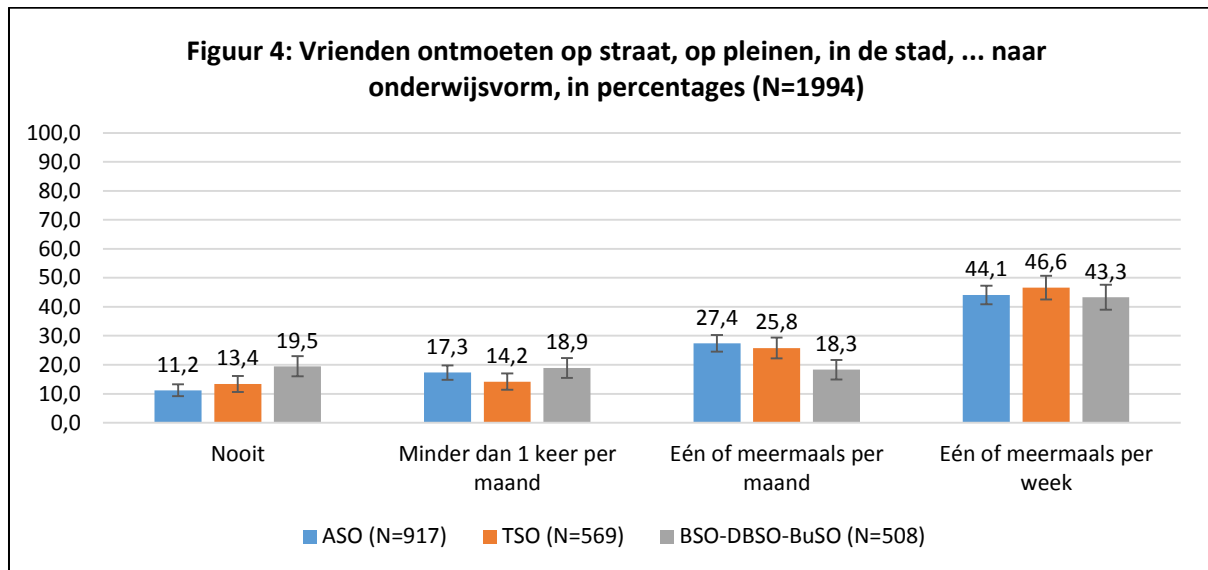
In Figuur 2 hebben we gekeken naar hoe jongens en meisjes in de JOP-monitor 3 (2013) scoren op de stelling “hoe vaak heb je in de voorbije 6 maanden vrienden ontmoet op straat, op pleinen, in de stad, ...”. Figuur 2 illustreert dat jongens frequenter dan meisjes vrienden ontmoeten op straat, op pleinen, in de stad, ... : 48,7% van de jongens geeft aan één of meermaals per week vrienden te ontmoeten in de openbare ruimte, ten opzichte van 40,1% van de meisjes¹. Dit komt overeen met eerder onderzoek dat aangeeft dat publieke plaatsen minder vaak bevolkt worden door meisjes dan jongens, met uitzondering van situaties waarin het gaat om activiteiten in een georganiseerd verband (Elchardus & Smits, 2012).

In Figuur 3 zoomden we in de JOP-monitor 3 (2013) wat dieper in op leeftijdsverschillen in het ontmoeten van vrienden op straat, op pleinen, in de stad, ... Wat betreft het één of meermaals per week vrienden ontmoeten in de publieke ruimte, nemen we in Figuur 3 een algemeen stijgende trend waar tot de leeftijd van 21 jaar (met een lichte daling op 20-jarige leeftijd). Na de leeftijd van 21 jaar zien we opnieuw een algemene daling. Met andere woorden, tijdens de adolescentie neemt de frequentie van wekelijks vrienden ontmoeten in de publieke ruimte toe tot en met de leeftijd van 21 jaar.² Als we kijken naar de trendlijn voor het nooit vrienden ontmoeten in de publieke ruimte komen we tot gelijkaardige conclusies: we zien een dalende trend tot de leeftijd van 20 jaar. Vanaf de leeftijd van 21 jaar zien we een algemeen stijgende trend in het nooit vrienden ontmoeten in de publieke ruimte. Allicht is de 21-jarige leeftijd het moment waarop heel wat jongeren beginnen te werken. Mogelijks hebben zij daarom minder mogelijkheden om vrienden te ontmoeten in de publieke ruimte.

¹ Dit verschil tussen jongens en meisjes was statistisch significant ($\chi^2(3)=19.16, p=0.000$).

² Dit verschil naar leeftijd was statistisch significant ($r= 0.05; n=2015; p=0.03$)

In Figuur 4 gingen we kijken of er in de JOP-monitor 3 (2013) verschillen zijn naar onderwijsvorm in het ontmoeten van vrienden op straat, op pleinen, in de stad, ... Figuur 4 illustreert dat er weinig verschillen zijn naar onderwijsvorm. In tegenstelling tot wat we zouden verwachten op basis van de literatuur zien we dat ASO, TSO en BSO-DBSO-BuSO jongeren weinig verschillen in de frequentie van jongeren ontmoeten in de publieke ruimte³. BSO-DBSO-BuSO-jongeren scoren zelfs lichtjes lager op wekelijks vrienden ontmoeten in de publieke ruimte en hoger op nooit vrienden ontmoeten in de publieke ruimte, in vergelijking met jongeren uit het ASO en TSO⁴. Dit weerlegt de dominante assumptie in de vrijetijdsliteratuur en beleidsteksten dat het vooral kwetsbare jongeren zouden zijn die informeel socialiseren – of zoals het in die context vaak omschreven wordt ‘rondhangen’ – op straat en in de stad (Persson, Kerr & Stattin, 2007).

³ Het onderwijsniveau van de jongere kan immers beschouwd worden als een maatstaf voor de socio-economische positie van de jongere.

⁴ Dit was significant ($\chi^2(6)=32.01$, $p=0.000$).

Referenties

- Cops, D. (2013b). The role of autonomous mobility in public space on fear of crime among adolescents. *Journal of Youth Studies*, 16(8), 1105-1122.
- Coussée, F. (2006). Jeugdwerk als sociaalpedagogische interventie. Pleidooi voor een verruim(en)de jeugdwerkdefinitie. *Journal of Social Intervention*, 15(3), 28-36.
- Coussée, F., Roets, G. & Bouverne-De Bie, M. (2009). Empowering the powerful: challenging hidden processes of marginalization in youth work policy and practice in Belgium. *Critical Social Policy*, 29, 421-442.
- Dworkin, J. B., Larson, R., & Hansen, D. (2003). Adolescents' accounts of growth experiences. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(1), 17-26.
- Elchardus, M. & Smits, W. (2012). *Participatieprofielen van etnisch culturele minderheden in Brussel. Een analyse op basis van gegevens over de leerlingen van het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel*. (Working paper). Brussel: Vrije Universiteit Brussel, Onderzoeksgroep TOR.
- Haudenhuyse, R. P., Theeboom, M. & Coalter, F. (2012). The potential of sports-based social interventions for vulnerable youth: implications for sport coaches and youth workers. *Journal of Youth Studies*, 15(4), 437-454.
- Larson, R. & Seepersad, S. (2003). Adolescents' Leisure Time in the United States: Partying, Sports and the American Experiment. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 1(99), 53-64.
- Mahoney, J. L. & Stattin, H. (2000). Leisure activities and adolescent antisocial behavior: the role of structure and social context. *Journal of Adolescence*, 23, 113-127.
- Persson, A., Kerr, M. & Stattin, H. (2007). Staying in or moving away from structured activities: explanations involving parents and peers. *Developmental Psychology*, 43(1), 197-207.
- Shannon, C. S. (2006). Parents' Messages about the Role of Extracurricular and Structured Leisure Activities: Adolescents' Perceptions. *Journal of Leisure Research*, 38(3), 398-420.
- Skar, M. & Krogh, E. (2009). Changes in children's nature-based experiences near home: From spontaneous play to adult-controlled, planned and organised activities. *Children's Geographies*, 7(3), 339-354.
- Smits, W. (2004). *Bewegen in de sociale, vrijetijds- en culturele ruimte. Eindverslag van het programma beleidsgericht onderzoek 'Maatschappelijke participatie van jongeren'*. Brussel: VUB/TOR.